

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 12.06.2018 № 14-2

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання
коштів державного бюджету на забезпечення
діяльності Дипломатичної академії України при
Міністерстві закордонних справ України**

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП	5
1. СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОПОЗИЦІЙ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО АУДИТУ	6
2. ОЦІНКА СТАНУ ПРАВОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДИПЛОМАТИЧНОЇ АКАДЕМІЇ	7
2.1. <i>Аналіз законодавчої бази та стану нормативно-правового регулювання діяльності Дипломатичної академії</i>	7
2.2. <i>Аналіз управлінських рішень, прийнятих під час реорганізації ДАУ</i>	11
2.3. <i>Аналіз ролі та результатів діяльності Наглядової ради Дипломатичної академії в процесі реорганізації</i>	15
3. АНАЛІЗ ПЛАНУВАННЯ ВИДАТКІВ ТА СТАНУ ДОСЯГНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНИХ ПОКАЗНИКІВ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ 1401100	16
3.1. <i>Аналіз планування бюджетних асигнувань за КПКВК 1401100</i>	16
3.2. <i>Оцінка стану виконання результативних показників бюджетної програми за КПКВК 1401100</i>	17
4. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО ЗАМОВЛЕННЯ НА ПІДГОТОВКУ, ПЕРЕПІДГОТОВКУ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ	20
5. АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДИПЛОМАТИЧНОЇ АКАДЕМІЇ	24
5.1. <i>Аналіз стану дотримання кошторисних призначень</i>	24
5.2. <i>Аналіз використання бюджетних коштів на магістерську підготовку здобувачів вищої освіти</i>	26
5.3. <i>Аналіз використання бюджетних коштів на забезпечення прикладних досліджень у галузі міжнародних відносин</i>	28
5.4. <i>Аналіз витрачання коштів на оплату праці</i>	30
5.5. <i>Аналіз використання бюджетних коштів на забезпечення організації навчального процесу</i>	34
ВИСНОВКИ	35
ПРОПОЗИЦІЇ	38

ПРЕАМБУЛА

Підстава для проведення аудиту: Конституція України (стаття 98); Бюджетний кодекс України (статті 26 та 110); Закон України «Про Рахункову палату» (статті 4, 7, 27 і 31); План роботи Рахункової палати на 2018 рік.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ та надання оцінки законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень, продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів Дипломатичною академією при Міністерстві закордонних справ України та Державним навчально-науковим закладом післядипломної освіти «Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ» на підготовку та підвищення кваліфікації працівників дипломатичної служби, працівників інших органів державної влади, які задіяні у забезпеченні зовнішніх зносин України, а також проведення наукових досліджень у сфері міжнародних відносин.

Предмет аудиту: нормативно-правові, адміністративні, розпорядчі, інші відомчі акти (постанови, розпорядження, накази, рішення, положення, порядки, стандарти, інструкції, довідки тощо), звіти, первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку, статистична і фінансова звітність та інші документи з питань використання бюджетних коштів на виконання Дипломатичною академією при Міністерстві закордонних справ України та Державним навчально-науковим закладом післядипломної освіти «Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ» покладених на них, відповідно до законодавства, завдань; кошти Державного бюджету України, виділені Дипломатичній академії при Міністерстві закордонних справ України та Державному навчально-науковому закладу післядипломної освіти «Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ» протягом 2016–2017 років за КПКВК 1401100 на підготовку та підвищення кваліфікації працівників дипломатичної служби, працівників інших органів державної влади, які задіяні у забезпеченні зовнішніх зносин України, а також проведення наукових досліджень у сфері міжнародних відносин.

Об'єкти аудиту: Дипломатична академія при Міністерстві закордонних справ України, Державний навчально-науковий заклад післядипломної освіти «Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ», Міністерство закордонних справ України (за запитом).

Методи аудиту: аналіз повідомлень ЗМІ, законодавчих та нормативно-правових актів, звітних даних щодо виконання бюджетних програм та кошторисів; опитування та обговорення проблемних питань з відповідальними фахівцями об'єкта аудиту; здійснення вибірки; письмові запити; аналіз первинних документів і фінансової звітності; підрахунок, зіставлення, порівняння планових і фактичних показників; перевірка фактичного витрачання бюджетних коштів.

Критерії оцінки:

Оцінка ефективності використання бюджетних коштів, виділених об'єктам аудиту на виконання завдань з підготовки та підвищення кваліфікації працівників дипломатичної служби, працівників інших органів державної влади, які задіяні у забезпеченні зовнішніх зносин України, та проведення наукових досліджень у сфері міжнародних відносин, а також результативні показники та критерії, які характеризують:

щодо законності:

– відповідність чинному законодавству розпорядчих документів та прийнятих управлінських рішень об'єктом аудиту щодо планування, затвердження та цільового використання бюджетних коштів на забезпечення своєї діяльності;

– стан правового й організаційного забезпечення діяльності об'єктів аудиту та вплив прийнятих управлінських рішень на реалізацію повноважень, встановлених Конституцією України та Законом України від 20.09.2001 № 2728-III «Про дипломатичну службу»;

– дотримання вимог чинного законодавства під час управління наявними фінансовими та матеріально-технічними ресурсами, спрямованими на досягнення результативних показників у ході виконання бюджетної програми за КПКВК 1401100;

– дотримання законодавства під час придбання товарів, робіт та послуг, законність здійснення розрахункових операцій за отримані матеріальні цінності, виконані роботи, комунальні та інші послуги на виконання умов договорів, а також за розрахунками з оплати праці;

щодо продуктивності – встановлення співвідношення між результатами діяльності і використаними для досягнення таких результатів коштами бюджету; визначення рівня виконання показників продукту, затверджених паспортом бюджетної програми за КПКВК 1401100;

щодо результативності – встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності запланованим результатам;

щодо економності – встановлення стану досягнення запланованих результатів за рахунок мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні визначеного бюджетом обсягу коштів;

щодо своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень – встановлення своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень об'єктом аудиту під час виконання завдань та функцій, передбачених чинними нормативно-правовими актами.

Початкові обмеження:

часові: аудитом охоплюється період з 1 січня 2016 року по 31 грудня 2017 року, а в разі необхідності – попередні або наступні періоди, якщо операції, що перевіряються, пов'язані з ними;
територіальні: у м. Києві.

ВСТУП

Дипломатичну академію України при Міністерстві закордонних справ України (далі – ДАУ) утворено Указом Президента України від 30.05.1995 № 39795 «Про підготовку спеціалістів для роботи у сфері міжнародних відносин» (далі – Указ № 397) як вищий навчальний заклад IV рівня акредитації з метою забезпечення національних інтересів України на міжнародній арені, створення єдиної державної системи підготовки, перепідготовки кадрів для роботи за кордоном і в апараті МЗС, Міноборони, Державного митного комітету України та інших державних органів, а також підвищення їх кваліфікації.

ДАУ у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, постановами Верховної Ради України, указами та розпорядженнями Президента України, декретами, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, наказами МЗС, її Статутом, а також рішеннями наглядової ради ДАУ.

ДАУ є юридичною особою та неприбутковою організацією, що має самостійний баланс, рахунки в установах банків, печатку із зображенням Державного герба України і своїм найменуванням, бланки, штампи. Місцезнаходження ДАУ: 01025, м. Київ, вул. Велика Житомирська, 2.

З часу заснування ДАУ здійснювала підготовку магістрів за спеціальністю «Зовнішня політика», яку відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 01.02.2017 № 53 виключено з переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти.

Водночас у зазначеному переліку міститься спеціальність «Міжнародні відносини», підготовку за якою на початку 2017 року¹ забезпечували 88 ліцензованих вищих навчальних закладів України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 № 920 (далі – постанова № 920) вищий навчальний заклад ДАУ було реорганізовано шляхом перетворення у Державний навчально-науковий заклад післядипломної освіти «Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ» (далі – Академія).

Реорганізація ДАУ мала на меті створення у системі Міністерства закордонних справ України (далі – МЗС) сучасного навчального закладу з

---

¹ Згідно зі статистичними даними Міністерства освіти і науки України.

підвищення професійної компетентності працівників дипломатичної служби України та інших державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування, які задіяні у сфері зовнішніх зносин та у міжнародній діяльності, їх мовної підготовки з урахуванням специфіки роботи в різних регіонах світу та актуальних потреб зовнішньополітичного відомства.

Протягом 2016–2017 років на забезпечення діяльності ДАУ та Академії витрачено загалом 25,5 млн грн бюджетних коштів.

1. СТАН РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОПОЗИЦІЙ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО АУДИТУ

За результатами попередньої перевірки ефективності використання ДАУ коштів державного бюджету на підготовку та підвищення кваліфікації кадрів для сфери міжнародних відносин, проведеної у квітні-червні 2011 року (Звіт про результати перевірки затверджено постановою Колегії Рахункової палати від 27.07.2011 № 13-2), МЗС та ДАУ було надано 7 пропозицій, спрямованих на усунення виявлених недоліків і порушень.

З метою усунення недоліків, виявлених за результатами перевірки Рахункової палати, наказами МЗС (від 12.08.2011 № 371) і ДАУ (від 19.08.2011 № 65) було затверджено відповідні плани заходів.

Під час аудиту використання коштів Державного бюджету України на зовнішньополітичну діяльність у 2013 році Міністерством закордонних справ України, проведеного протягом березня–червня 2014 року (Звіт про результати аудиту затверджено постановою Колегії Рахункової палати від 08.07.2014 № 14-3), було проаналізовано стан реагування на висновки та пропозиції Рахункової палати за результатами попередніх контрольних заходів, в тому числі і за результатами перевірки ДАУ у 2011 році.

Встановлено, що залишилися нереалізованими дві пропозиції Рахункової палати щодо:

- забезпечення виконання Наглядовою радою ДАУ покладених контрольних функцій щодо діяльності ДАУ, оскільки протягом 2012 та 2013 років рішення про проведення засідань Наглядової ради її головою не приймались, регламент не затверджувався;

- проведення інвентаризації виконаних наукових досліджень та їх державної реєстрації.

Під час проведення поточного аудиту на запит контрольної групи ДАУ надано неактуалізовану інформацію про стан реагування на висновки та пропозиції за результатами попередньої перевірки без зазначення стану виконання вказаних пропозицій.

Натомість аудитом встановлено, що в результаті реорганізації ДАУ шляхом перетворення в Академію формування Наглядової ради вже не передбачається. Отже, пропозиція Рахункової палати щодо виконання Наглядовою радою відповідних функцій втратила актуальність.

Водночас новим статусом Академії, затвердженим наказом МЗС від 10.04.2017 № 152, передбачено проведення науково-дослідних робіт у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії, складання

планів наукової роботи. Отже, питання інвентаризації вже виконаних наукових досліджень та їх державної реєстрації все ще потребує вирішення.

Таким чином, незважаючи на тривалий період, що минув з часу попередньої перевірки (7 років), залишилися нереалізованими два запропоновані Рахунковою палатою заходи.

І хоча одна з нереалізованих пропозицій Рахункової палати щодо виконання Наглядовою радою відповідних функцій вже втратила актуальність, враховуючи результати реорганізації ДАУ, інша пропозиція щодо проведення інвентаризації вже виконаних наукових досліджень та їх державної реєстрації все ще є актуальною.

2. ОЦІНКА СТАНУ ПРАВОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДИПЛОМАТИЧНОЇ АКАДЕМІЇ

2.1. Аналіз законодавчої бази та стану нормативно-правового регулювання діяльності Дипломатичної академії

Статтею 26 Закону України від 20.09.2001 № 2728-III «Про дипломатичну службу» встановлено, що при Міністерстві закордонних справ України діє Дипломатична академія України, статус, завдання та функції якої визначаються законодавством та її статутом, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Відповідно до зазначеного Закону, основним завданням ДАУ є підготовка та підвищення кваліфікації працівників дипломатичної служби, працівників інших органів державної влади, які задіяні у забезпеченні зовнішніх зносин України, а також проведення наукових досліджень у сфері міжнародних відносин.

Указом Президента України № 397 ДАУ утворено з метою забезпечення національних інтересів України на міжнародній арені, створення єдиної державної системи підготовки, перепідготовки кадрів для роботи за кордоном та в апараті Міністерства закордонних справ України, Міністерства зовнішніх економічних зв'язків України, Міністерства оборони України, Державного митного комітету України, інших державних органів, а також підвищення їх кваліфікації.

Згідно з Указом № 397 основними завданнями ДАУ були підготовка на базі вищої освіти та підвищення кваліфікації кадрів дипломатичних, консульських, зовнішньоекономічних та інших представництв України за кордоном для роботи в міжнародних організаціях та в державних органах, що займаються питаннями зовнішніх зносин України, а також проведення науково-аналітичних досліджень у галузі міжнародних відносин.

На виконання Указу № 397 постановою Кабінету Міністрів України від 20.07.1996 № 779 (далі – постанова № 779) було затверджено Статут ДАУ, в якому її визначено головним вищим закладом освіти у системі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів для роботи у сфері міжнародних відносин, який веде освітню діяльність за четвертим рівнем акредитації вищих закладів освіти.

Основними статутними завданнями ДАУ були:

- підготовка на базі вищої освіти, перепідготовка та підвищення кваліфікації дипломатичних і консульських кадрів МЗС, а також фахівців інших державних органів, що займаються питаннями зовнішніх відносин України;

- проведення науково-дослідних робіт у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії;

- вивчення й узагальнення досвіду зовнішньої політики і дипломатії України та іноземних держав, міжнародно-правових проблем, дипломатичного протоколу, консульської служби та інших галузевих проблем;

- визначення за погодженням з МЗС основних напрямів підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації на базі вищої освіти дипломатичних і консульських кадрів МЗС, а також спеціалістів інших державних органів, що займаються питаннями зовнішніх відносин України;

- підготовка наукових кадрів у аспірантурі і докторантурі, прийняття до захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора наук.

Статутом ДАУ визначено організацію навчального процесу та науково-дослідної роботи, яка, зокрема, полягає у такому:

- навчання за спеціальністю «Зовнішня політика» триває 24 місяці, освітньо-кваліфікаційний рівень – «магістр», провадиться за денною формою, організується за державним контрактом (замовленням) і за договорами між ДАУ та замовниками (цільова підготовка) на умовах, що визначаються цими договорами;

- на навчання за державним контрактом (замовленням) приймаються громадяни України незалежно від статі, віком, як правило, до 40 років, які мають вищу освіту (диплом «спеціаліст» або «магістр»), стаж роботи в системі МЗС не менш як один рік (або три роки в інших державних органах) та займаються питаннями зовнішніх відносин України. Громадяни інших держав приймаються на навчання на підставі міжурядових угод, а також договорів, укладених ДАУ з іноземними навчальними закладами, організаціями, або на підставі індивідуальних договорів, контрактів;

- працевлаштування випускників ДАУ здійснюється в установленому порядку. Випускники, направлені на навчання МЗС, працевлаштовуються МЗС, інших випускників працевлаштовують ті організації, що направили їх на навчання;

- іногороднім та іноземним слухачам, аспірантам, докторантам надається гуртожиток у порядку, що визначається адміністрацією ДАУ;

- наукові дослідження проводяться за тематичними планами, що затверджуються вченою радою ДАУ;

- випускники, які навчалися за державним контрактом (замовленням), зобов'язані відпрацювати після закінчення ДАУ на державній службі не менш як 3 роки;

- наукова робота з фундаментальних, пошукових та прикладних досліджень за пріоритетними напрямками розвитку науки фінансується з державного бюджету з розрахунку не менш як 10 відсотків загального

бюджетного фінансування на утримання ДАУ. На замовлення міністерств, інших центральних і місцевих органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а також урядових і неурядових установ іноземних держав, міжнародних організацій наукові дослідження можуть проводитися на договірній основі. Конкретні форми наукової діяльності, її організації та контролю визначаються рішеннями вченої ради ДАУ.

Результати аудиту засвідчили, що **вимоги Статуту ДАУ** та затверджені на їх основі вченою радою ДАУ під головуванням в. о. ректора Кулініча М. А. (протокол засідання № 6 від 25.03.2015) і в. о. ректора Ціватого В. Г. (протокол засідання № 2 від 16.12.2015) **правила прийому слухачів на 2015 та 2016 роки**, згідно з якими на навчання за державним замовленням приймаються громадяни України, які мають повну вищу освіту (диплом «спеціаліст» або «магістр») відповідного професійного спрямування (освітньо-кваліфікаційний ступінь «бакалавр», «спеціаліст» або «магістр»), визначений стаж роботи, задіяні у забезпеченні зовнішніх зносин України та отримали відповідне направлення на навчання від органу державної влади, **не в повній мірі відповідають вимогам Закону України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту» (в редакції, чинній до 05.09.2017).**

Так, згідно з пунктом 1 статті 4 цього Закону громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту в державних і комунальних вищих навчальних закладах на конкурсній основі відповідно до стандартів вищої освіти, якщо певний ступінь вищої освіти громадянин здобуває вперше за кошти державного або місцевого бюджету.

Громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту за другою спеціальністю у державних та комунальних вищих навчальних закладах, якщо за станом здоров'я вони втратили можливість виконувати службові чи посадові обов'язки за отриманою раніше кваліфікацією, що підтверджується висновками медико-соціальної експертної комісії, та в інших випадках, передбачених законом.

Отже, чинним упродовж 2016–2017 років законодавством безумовне право громадян на безоплатне отримання вищої освіти вдруге за одним і тим самим ступенем не передбачено.

Наказами Міністерства освіти і науки України від 15.10.2014 № 1172 і від 15.10.2015 № 1085 затверджено умови прийому на навчання до вищих навчальних закладів України у 2015 та 2016 роках відповідно, в яких встановлені аналогічні умови безоплатного здобуття певного ступеня вищої освіти.

Відповідно до пункту 6 частини першої статті 7 Закону України від 02.03.2015 № 222 «Про ліцензування видів господарської діяльності» ДАУ вела освітню діяльність за четвертим рівнем акредитації вищих закладів освіти на підставі ліцензії, виданої Міністерством освіти і науки України (далі – МОН) від 14.11.2014 № 527483 серія АЕ, за видом діяльності надання освітніх послуг навчальними закладами, пов'язаних з одержанням вищої освіти на рівні кваліфікаційних вимог до магістра, підготовка іноземних громадян, підвищення кваліфікації, із загальним ліцензійним обсягом 1 340 слухачів. За

наказом МОН від 15.11.2016 № 1492 ДАУ здійснила переоформлення ліцензії за видом господарської діяльності – освітня діяльність закладів освіти.

Постановою № 920 вищий навчальний заклад ДАУ реорганізовано шляхом її перетворення у Державний навчально-науковий заклад післядипломної освіти «Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ» (далі – Академія) та визнано такою, що втратила чинність, постанову № 779.

Таким чином, за результатами реорганізації ДАУ фактично втратила свій статус вищого навчального закладу четвертого рівня акредитації, визначений постановою № 779.

Наказом МЗС від 10.04.2017 № 152 затверджено Статут Академії, згідно з яким вона є заснованим на державній формі власності неприбутковим навчально-науковим закладом з професійного навчання і підвищення рівня професійної компетентності фахівців у сфері міжнародних відносин.

Всупереч нормам статті 26 Закону України «Про дипломатичну службу» та затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 281 Положення про Міністерство закордонних справ України, у підпункті 41 пункту 3 якого встановлено, що МЗС відповідно до покладених завдань забезпечує реалізацію єдиної кадрової політики, підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів дипломатичної служби, **Статутом Академії не передбачено підготовку працівників дипломатичної служби та працівників інших органів державної влади.**

05.04.2018 Верховною Радою України прийнято в остаточній редакції проект Закону України від 20.11.2017 № 7322 «Про дипломатичну службу», у статті 39 якого встановлено, що посадовим особам дипломатичної служби створюються умови для підвищення рівня професійної компетентності шляхом професійного навчання, у тому числі вдосконалення знання іноземних мов, які забезпечуються закладом післядипломної освіти, що належить до сфери управління МЗС.

Таким чином, умови Статуту ДАУ, затвердженого постановою № 779, та схвалені вченою радою правила прийому слухачів на 2015 та 2016 роки всупереч положенням Закону України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту» (в редакції, чинній до 05.09.2017) дозволяли безоплатно здобувати громадянам України вищу освіту вдруге за одним і тим самим ступенем без відповідного документального підтвердження втрати ними за станом здоров'я можливості виконувати службові чи посадові обов'язки за отриманою раніше кваліфікацією.

У результаті реорганізації ДАУ, яка проводилась МЗС на виконання постанови № 920, із статутних завдань утвореної Академії було виключено підготовку фахівців за магістерськими програмами, проте це не відповідало нормам Закону України «Про дипломатичну службу».

Втрата ДАУ за результатами реорганізації статусу вищого навчального закладу та академії не відповідає нормам Указу № 397.

Прийнятий 05.04.2018 Верховною Радою України в остаточній редакції проект Закону України від 20.11.2017 № 7322

«Про дипломатичну службу» усуває вказані невідповідності, проте цей проект Президентом України не підписано.

2.2. Аналіз управлінських рішень, прийнятих під час реорганізації ДАУ

Аудитом встановлено, що ще у 2015 році ініціатором перед Кабінетом Міністрів України питання щодо **реорганізації ДАУ** та передачі до сфери свого управління **виступило МОН²**.

При формуванні проекту Державного бюджету України на 2016 рік листом Міністерства фінансів України від 12.08.2015 № 31-04110-09-9/26060 повідомлено МЗС про те, що видатки в сумі 11 534,9 тис. грн, які попередньо планувалися за КПКВК 1401100, передбачено передати МОН.

01.09.2015 за результатами спільної наради представників Міністерства фінансів України, МЗС, МОН та Національного агентства з питань державної служби, на якій, зокрема, обговорювалися питання про можливість передачі ДАУ до сфери управління МОН, МЗС запропонувало (лист від 09.09.2015 № 212/14-927-3035) учасникам засідання зберегти закріплення бюджетної програми за КПКВК 1401100 «Підвищення кваліфікації працівників органів дипломатичної служби України» за МЗС та передбачити у Державному бюджеті України на 2016 рік обсяг асигнувань у розмірі 3 547,5 тис. гривень.

Тобто за ініціативи МЗС у 2016 році ДАУ мало лише виконувати функції з підвищення кваліфікації працівників органів дипломатичної служби України та позбавлялося б завдань з магістерської підготовки фахівців.

Проте вже 01.12.2015 МЗС звернулося до Кабінету Міністрів України (лист № 201/13-913/2-4624) з проханням зберегти існуючу систему підготовки та підвищення кваліфікації працівників шляхом закріплення за міністерством бюджетної програми за КПКВК 1401100 «Підготовка та підвищення кваліфікації кадрів для сфери міжнародних відносин, підвищення кваліфікації працівників дипломатичної служби, які віднесені до 5–7 категорії державних службовців, проведення прикладних досліджень у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії» і передбачити у Державному бюджеті України на 2016 рік кошти в розмірі 11 534,9 тис. гривень.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» бюджетні призначення МЗС за КПКВК 1401100 «Підготовка та підвищення кваліфікації кадрів для сфери міжнародних відносин, підвищення кваліфікації працівників дипломатичної служби, проведення прикладних досліджень у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії» затверджено в розмірі 12 968,3 тис. гривень.

Незважаючи на це, вже на початку 2016 року за дорученням Кабінету Міністрів України від 08.02.2016 № 3400/1/1-16 було розпочато перетворення вищого навчального закладу ДАУ у державний навчально-науковий заклад післядипломної освіти, зокрема листом МЗС від 14.06.2016 № 201/14-913/2-2418 до МОН направлено на погодження відповідну

---

² За даними листа МЗС від 29.01.2016 № 201/13-913/2-319 на адресу Кабінету Міністрів України.

пропозицію.

За результатами проведеної 13.05.2016 в МЗС робочої наради в. о. ректора ДАУ Ціватим В. Г. подано до міністерства такі пропозиції щодо напрямів реформування ДАУ у 2016 році:

- перетворення ДАУ у заклад післядипломної освіти;
- переорієнтація ДАУ на забезпечення потреб МЗС;
- поступове виведення програм підготовки магістрів та науково-педагогічних кадрів за кошти Державного бюджету України з напрямів діяльності ДАУ, що надасть можливість скоротити видатки в 2016 році за бюджетною програмою за КПКВК 1401100 на понад 2,0 млн гривень;
- створення системи науково-аналітичних досліджень.

За дорученням МЗС ДАУ мала розробити план подальших дій, проте **такий план не розроблявся та МЗС не затверджувався.**

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про реорганізацію дипломатичної академії України при МЗС» та пояснювальну записку до нього МЗС подано до Міністерства юстиції України (лист від 30.08.2016 № 201/14-913/2-3717 за підписом т. в. о. Міністра Пристайка В.В.).

Згідно з поданими поясненнями прийняття проекту постанови мало дозволити привести у відповідність до чинного законодавства діяльність відомчого навчального закладу для підвищення професійної компетентності працівників та їх мовної підготовки з урахуванням специфіки роботи в різних регіонах світу та актуальних потреб МЗС.

Аудитом встановлено, що при підготовці цього проекту постанови МЗС не було враховано вимоги чинного законодавства³ щодо статусу ДАУ як галузевого навчального закладу системи дипломатичної служби, основними завданнями якого є не лише підвищення кваліфікації працівників, а і забезпечення їх підготовки.

До проекту постанови Мін'юстом надано зауваження (на запит Рахункової палати від 07.05.2018 № 08-902 до аудиту не представлено) **щодо невідповідності чинним актам законодавства, що мають вищу юридичну силу, та вимогам нормопроєктувальної техніки, підтримані Секретаріатом Кабінету Міністрів України в експертному висновку від 14.11.2016, складеному за підписом директора департаменту міжнародного співробітництва та протоколу Кабінету Міністрів України Видойника М. і погодженому заступником Міністра Кабінету Міністрів України Титарчуком М.**

Незважаючи на висновки Міністерства юстиції України та експертний висновок Секретаріату Кабінету Міністрів України про суперечність документа актам законодавства, що мають вищу юридичну силу, постанову № 920 було прийнято.

Згідно з поясненням МЗС (лист Держсекретаря МЗС Зайця А. І. від 14.05.2018 № 201/17-910/6-1616) постанову № 920 прийнято на підставі частини другої статті 13 Закону України «Про вищу освіту» і

---

³ Стаття 26 Закону України від 20.09.2001 № 2728-III «Про дипломатичну службу».

пункту 12 частини другої статті 8 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» та відповідно до Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 № 950⁴.

Постанова № 779 щодо затвердження Статуту ДАУ втратила чинність згідно з постановою № 920.

На порушення⁵ вимог статті 26 Закону України «Про дипломатичну службу» подальше затвердження статутів Академії здійснено наказами МЗС від 27.12.2016 № 391/1 і від 10.04.2017 № 152, а не рішеннями Кабінету Міністрів України.

На початку реорганізації ДАУ в Академію у МЗС та Кабінету Міністрів України не було чіткого бачення цілей та завдань закладу.

Так, в редакції постанови № 920, чинній на дату прийняття, реорганізацію ДАУ планувалось здійснити в межах бюджетних призначень, встановлених МЗС для підготовки кадрів, а також передбачалося, що слухачі та аспіранти ДАУ продовжать навчання в Академії.

Внесеними 18.08.2017 змінами передбачено, що аспіранти ДАУ повинні бути переведені до Київського національного університету імені Тараса Шевченка з 01.09.2017, а аспіранти, які навчалися у ДАУ за рахунок коштів фізичних (юридичних) осіб, продовжать навчатися на умовах раніше укладених контрактів.

Крім того, частину бюджетних призначень, затверджених МЗС на 2017 рік за загальним фондом державного бюджету в сумі 417,6 тис. грн на підготовку науково-педагогічних кадрів за програмою за КПКВК 1401100 «Професійне навчання працівників органів державної влади у сфері зовнішніх зносин, проведення прикладних досліджень у галузі міжнародних відносин», передбачено передати МОН для забезпечення продовження безперервного здобуття вищої освіти за бюджетною програмою 2201280 «Підготовка кадрів Київським національним університетом імені Тараса Шевченка».

Отже, умови реорганізації ДАУ переглядалися Кабінетом Міністрів України і під час її безпосереднього проведення.

З метою забезпечення вимог постанови № 920 щодо реорганізації ДАУ наказом заступника Міністра закордонних справ – керівника апарату Пристайка В.В. від 23.12.2016 № 375 «Щодо реорганізації Дипломатичної академії при МЗС» створено спільну робочу групу з представників МЗС та ДАУ під головуванням посла з особливих доручень Корсунського С.В.

Завданням робочої групи було внесення у місячний термін на розгляд МЗС пропозицій щодо організаційно-правових заходів, необхідних для реорганізації ДАУ; переоформлення майна та інших матеріальних цінностей;

---

⁴ Відповідно до § 47 Регламенту Кабінету Міністрів України у разі, коли за висновком Мін'юсту проект акта Кабінету Міністрів не відповідає Конституції та законам України, актам Президента України, рішення щодо такого проекту акта приймається на засіданні Кабінету Міністрів.

⁵ Відповідно до пункту 4 листа Мін'юсту від 26.12.2008 № 758-0-2-08-19 «при розбіжності між загальним та спеціальним нормативно-правовим актом, перевага надається спеціальному».

структури нового навчального закладу; проекту статуту та інших нормативно-правових актів, необхідних для реєстрації та функціонування Академії та кандидатури керівника нового навчального закладу.

Аудитом встановлено, що з усіх поставлених завдань робочою групою було розроблено лише проект статуту Академії.

Розроблений начальником відділу МЗС Дем'янцем В. проект плану графіка з реорганізації ДАУ подано Державному секретарю МЗС Зайцю А. І., однак не затверджено.

Про непідготовленість процесу реорганізації ДАУ свідчить також те, що наказ про реорганізацію видано МЗС лише 31.03.2017 за № 122, в якому термін початку встановлено з 30.07.2017. Цим наказом вищий навчальний заклад ДАУ реорганізовано у Академію, яка є її правонаступницею, та утворено комісію з реорганізації під головуванням в. о. ректора ДАУ Прошка С.Є.

На виконання вимог зазначених нормативних та розпорядчих актів наказами Академії відраховано у зв'язку з переведенням до КНУ ім. Т. Шевченка 42 аспіранти 4-го року навчання, а 54 слухачам, що завершили курс магістерської підготовки за спеціальністю «Зовнішня політика», присуджено відповідний ступінь з видачею дипломів.

Аудитом встановлено, що процес реорганізації ДАУ та фактично досягнуті результати сектором внутрішнього аудиту МЗС не вивчались.

Таким чином, запроваджений МЗС у 2016–2017 роках процес реорганізації ДАУ в Академію не відповідав вимогам чинного законодавства з питань дипломатичної служби.

За відсутності законодавчого підґрунтя ДАУ позбавлено статусу як галузевого освітнього закладу IV рівня акредитації, одним з основних завдань якого була магістерська підготовка фахівців у сфері міжнародних відносин.

Незважаючи на конституційні повноваження Президента України в частині керівництва зовнішньополітичною діяльністю держави та положення Указу № 397, прийнятого з метою забезпечення національних інтересів України на міжнародній арені та створення єдиної державної системи підготовки кадрів у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики України, МЗС та ДАУ не проінформували Президента України про реорганізацію профільного вищого навчального закладу і перетворення у заклад з підвищення кваліфікації працівників. Відповідно не готували і не подавали на розгляд Президента України пропозицій щодо внесення відповідних змін до Указу № 397.

Постанову № 920 прийнято, незважаючи на існуючі до проекту зауваження Міністерства юстиції України та експертний висновок Секретаріату Кабінету Міністрів України про суперечність документа актам законодавства, що мають вищу юридичну силу.

З огляду на відсутність у МЗС та Кабінету Міністрів України чіткого бачення цілей та завдань, умови реорганізації ДАУ в Академію переглядалися МЗС та Кабінетом Міністрів України вже під час

безпосереднього проведення.

На рівні МЗС та ДАУ початок процесу реорганізації не було забезпечено затвердженими відповідними організаційно-правовими заходами.

Як наслідок, зазначений у пояснювальній записці МЗС до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про реорганізацію Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ» фінансово-економічний ефект від скорочення бюджетного фінансування видатків новоствореного закладу досягнуто не було.

2.3. Аналіз ролі та результатів діяльності Наглядової ради Дипломатичної академії в процесі реорганізації

Указом Президента України від 19.04.2002 № 355/2002 затверджено Положення про Наглядову раду Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України та персональний склад під головуванням Міністра закордонних справ України.

Останні зміни до складу Наглядової ради вносились ще у 2013 році згідно з Указом Президента України від 12.07.2013 № 375/2013, зокрема головою ДАУ призначено Міністра закордонних справ України Кожару Л. О.

Починаючи з 2016 року, засідання Наглядової ради ДАУ не проводилися, тобто вона фактично не провадила свою діяльність.

Як результат, Наглядовою радою не було забезпечено виконання покладених завдань, зокрема щодо:

- визначення основних напрямів підготовки фахівців у галузі міжнародних відносин, міжнародного права, зовнішньої політики та дипломатії;

- участі у формуванні державного замовлення на підготовку, перепідготовку і підвищення кваліфікації та контролю за виконанням ДАУ цього замовлення;

- аналізу діяльності ДАУ, підготовки та подання на розгляд Президентіві України пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правових актів з питань регулювання її діяльності;

- сприяння кадровому забезпеченню ДАУ;

- визначення відповідності рівня і змісту навчання в ДАУ сучасним вимогам до підготовки фахівців у галузі міжнародних відносин, міжнародного права, зовнішньої політики та дипломатії;

- розгляду обсягів бюджетного фінансування ДАУ, звітів про використання бюджетних та інших коштів, здійснення контролю за їх ефективним використанням;

- заслуховування звітів ректора ДАУ з питань виконання статутних завдань та прийняття відповідних рішень.

У частині першій статті 29 Закону України від 05.09.2017 № 2145 «Про освіту» встановлено, що наглядова (підклубальна) рада закладу освіти створюється за рішенням засновника відповідно до спеціальних законів. Порядок формування наглядової (підклубальної) ради, її відповідальність,

перелік і строк повноважень, а також порядок діяльності визначаються спеціальними законами та установчими документами закладу освіти. Згідно зі статтею 1 цього Закону спеціальними законами є закони України «Про дошкільну освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», «Про професійно-технічну освіту» і «Про вищу освіту».

Тобто створення наглядової ради у закладі післядипломної освіти, в який було реорганізовано ДАУ згідно з постановою № 920, не передбачено.

Таким чином, у 2016 році Наглядова рада ДАУ не проводила діяльності та відповідно не забезпечувала виконання покладених завдань, зокрема не здійснювала аналізу діяльності ДАУ, підготовку та подання на розгляд Президентіві України пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правових актів з питань регулювання її діяльності.

Незважаючи на недієздатність призначеного ще у 2013 році складу Наглядової ради ДАУ, протягом 2014–2016 років на розгляд Президента України проекти актів про призначення нових членів МЗС не готувалися та не подавалися.

3. АНАЛІЗ ПЛАНУВАННЯ ВИДАТКІВ ТА СТАНУ ДОСЯГНЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНИХ ПОКАЗНИКІВ БЮДЖЕТНОЇ ПРОГРАМИ 1401100

3.1. Аналіз планування бюджетних асигнувань за КПКВК 1401100

Фінансування діяльності ДАУ та Академії здійснювалося головним розпорядником бюджетних коштів МЗС – у 2016 році за бюджетною програмою за КПКВК 1401100 «Підготовка та підвищення кваліфікації кадрів для сфери міжнародних відносин, підвищення кваліфікації працівників дипломатичної служби, проведення прикладних досліджень у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії» та у 2017 році – за КПКВК 1401100 «Професійне навчання працівників органів державної влади у сфері зовнішніх зносин, проведення прикладних досліджень у галузі міжнародних відносин».

Законом України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» за КПКВК 1401100 обсяг бюджетних призначень затверджено в загальній сумі 12 944 тис. грн (11 278,3 тис. грн загальний фонд та 1 665,7 тис. грн спеціальний фонд), що в повному обсязі забезпечує потребу ДАУ, подану у бюджетному запиті МЗС.

Ліміт бюджетних асигнувань (довідка Мінфіну від 16.01.2016) та кошторис ДАУ на 2016 рік затверджено 08.02.2016 заступником Міністра – керівником апарату Пристайком В. В. у відповідному розмірі.

Протягом 2016 року обсяг бюджетних асигнувань за КПКВК 1401100 збільшено за загальним фондом на 24,3 тис. грн та спеціальним на 1 124,3 тис. грн, з урахуванням внесених змін планові показники видатків становили 14 092,6 тис. гривень.

Незважаючи на те, що при поданні МЗС бюджетного запиту на 2017 рік здійснення видатків за КПКВК 1401100 планувалося в загальній сумі 13 731,2 тис. грн, у тому числі 13 202,6 тис. грн за загальним та 528,6 тис. грн за спеціальним фондом бюджету, Законом про Державний бюджет України на

2017 рік бюджетні призначення затверджено в сумі 15 876,4 тис. грн (15 347,8 тис. грн за загальним та 528,6 тис. грн за спеціальним фондом), або на 2 145,2 тис. грн більше.

Перевіркою встановлено, що бюджетний запит складено на основі отриманих від Мінфіну граничних обсягів видатків загального фонду Державного бюджету України на 2017 рік. Затверджені бюджетні призначення та доведені Мінфіном ліміти за загальним фондом бюджету в розмірі 15 347,8 тис. грн пояснюються врахуванням збільшення соціальних гарантій, а саме встановленням Законом України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» мінімальної заробітної плати в розмірі 3 200 гривень.

Протягом 2016–2017 років джерелом формування спеціального фонду бюджету Академії були кошти, отримані від надання платних послуг у сфері освітньої діяльності за переліком, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 № 796, благодійні внески та дарунки (книги, комп'ютерне обладнання, програмне забезпечення).

Аудитом встановлено, що планування ДАУ кошторису установи на 2016–2017 роки за коштами спеціального фонду здійснено виходячи із затверджених в. о. ректора ДАУ Кулінічем М.А. кошторисів витрат на підготовку одного слухача на контрактній основі на 2014/2015 і 2015/2016 н. р. з розрахунку 33,8 тис. грн на н. р., затверджених в. о. ректора ДАУ Ціватим В. Г. кошторисів витрат на підготовку одного аспіранта з відривом та без відриву від виробництва на 2016/2017 н. р. з розрахунку 25,5 тис. грн на н. р. та обрахунків залишку платежів кожного слухача і аспіранта, що мають бути сплачені у плановому періоді.

Таким чином, аналіз процесу бюджетного планування МЗС та ДАУ видатків за КПКВК 1401100 на 2016–2017 роки засвідчив, що видатки коштів державного бюджету планувалися на виплату заробітної плати, сплату нарахування на неї, виплату стипендій слухачам, що навчаються за державним замовленням, а також на сплату комунальних послуг та зміцнення матеріально-технічної бази.

3.2. Оцінка стану виконання результативних показників бюджетної програми за КПКВК 1401100

На 2016 рік паспорт бюджетної програми за КПКВК 1401100 затверджено в загальній сумі 12 944 тис. грн, у тому числі 11 278,3 тис. грн за загальним та 1 665,7 тис. грн за спеціальним фондом бюджету, що відповідає обсягу бюджетних призначень.

В порушення вимог Бюджетного кодексу України⁶ затвердження спільним наказом Міністерства фінансів України та МЗС від 02.03.2016 № 65/302 паспорта бюджетної програми за КПКВК 1401100 здійснено з недотриманням встановленого 45-ти денного терміну з дня набрання чинності Законом про Державний бюджет України на 2016 рік.

Паспортом бюджетної програми за КПКВК 1401100 на 2016 рік було

---

⁶ Частина восьма статті 20.

затверджено 40 результативних показників (10 затрат, 21 продукту, 6 ефективності, 3 якості), з яких за підсумками року не виконано 14 (12 продукту та 2 ефективності), або 35 відсотків.

Невиконання планових показників стосується середньорічної кількості слухачів денної форми навчання для роботи у сфері зовнішніх зносин, кількості аспірантів, кількості стипендіатів за рахунок коштів бюджету, витрат на підготовку одного слухача, витрат на підготовку одного аспіранта.

Переважно відхилення пояснюються динамікою руху контингенту, а саме зміною контингенту аспірантів ДАУ очної та заочної форм навчання (поновлення у складі аспірантів (перерва у навчанні), відрахування у зв'язку із завершенням навчання, відрахування з інших причин (за власним бажанням, невиконання навчального плану та ін.), переведення із заочної форми на очну форму навчання).

Паспорт бюджетної програми на 2017 рік з відповідним обсягом бюджетних асигнувань (загалом 15 876,4 тис. грн) затверджено спільним наказом МЗС та Міністерства фінансів України від 14.03.2017 № 98/360. Як і у 2016 році, паспорт бюджетної програми за КПКВК 1401100 затверджено на 28 днів пізніше граничного терміну, визначеного Бюджетним кодексом України.

При цьому, як при розробці ДАУ проекту паспорта бюджетної програми за КПКВК 1401100 на 2017 рік і поданні на розгляд МЗС⁷, так і при направленні цього проекту до Міністерства фінансів України⁸, загальні видатки планувалися в розмірі 13 731,2 тис. грн, або на 2 145,2 тис. грн. менше, ніж затверджені в підсумку бюджетні призначення.

Аудитом встановлено, що на 2017 рік було змінено як попередню назву бюджетної програми за КПКВК 1401100 з «Підготовка та підвищення кваліфікації кадрів для сфери міжнародних відносин, підвищення кваліфікації працівників дипломатичної служби, проведення прикладних досліджень у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії» на «Професійне навчання працівників органів державної влади у сфері зовнішніх зносин, проведення прикладних досліджень у галузі міжнародних відносин», так і її мету.

Зокрема, у 2016 році мета бюджетної програми за КПКВК 1401100 полягала у формуванні кадрового потенціалу для органів державної влади у сфері зовнішніх зносин, підвищенні професійного рівня та вдосконаленні ділових якостей працівників дипломатичної служби (в тому числі з іноземних мов), здійсненні прикладних наукових розробок з пріоритетних напрямів наукових досліджень у сфері зовнішніх зносин.

Бюджетну програму за КПКВК 1401100 на 2017 рік запроваджено з метою формування кадрового потенціалу, підвищення професійного рівня працівників дипломатичної служби, а також здійснення прикладних наукових розробок з пріоритетних напрямів наукових досліджень.

---

⁷ Лист ДАУ від 21.01.2017 № 06/2016-Б.

⁸ Лист МЗС України від 27.01.2017 № 212/14-927-234.

Тобто, незважаючи на назву бюджетної програми за КПКВК 1401100 на 2017 рік, запроваджену МЗС відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2017 рік», з її мети фактично вилучено функції та завдання ДАУ щодо підвищення кваліфікації працівників інших органів влади, крім працівників дипломатичної служби.

Планування Міністерством фінансів України видатків за КПКВК 1401100 до проекту Державного бюджету України на 2017 рік та затвердження паспорта відповідної бюджетної програми МЗС здійснено, незважаючи на те, що Мінфіном⁹ було повідомлено МЗС про те, що спрямування бюджетних коштів за КПКВК 1401100 на підвищення кваліфікації державних службовців суперечить чинному законодавству, оскільки Порядком формування державного замовлення на підготовку і підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування та органів військового управління Збройних Сил, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14.07.1999 № 1262, формування державного замовлення, а відповідно і функції державного замовника на підвищення кваліфікації державних службовців та місцевих осіб місцевого самоврядування, покладено на Національне агентство України з питань державної служби.

Міністерство фінансів України відзначило, що напрями використання бюджетних коштів за КПКВК 1401100 потребують уточнення, а проект паспорта бюджетної програми було повернуто МЗС на доопрацювання.

Паспортом бюджетної програми за КПКВК 1401100 на 2017 рік затверджено виконання 27 показників (10 затрат, 8 продукту, 6 ефективності, 3 якості), з яких за результатами року не виконано 8, або майже 30 відсотків.

Невиконання планових показників стосується кількості наукових, прикладних досліджень, кількості випускників денної форми навчання, кількості аспірантів, середніх витрат на підготовку одного слухача для роботи у сфері зовнішніх зносин, середніх витрат на підготовку одного аспіранта.

Як і у 2016 році, невиконання плану за підсумками 2017 року Академією пояснюється зменшенням прикладних досліджень та динамікою руху контингенту.

Таким чином, у 2017 році мета бюджетної програми за КПКВК 1401100 зазнала суттєвих змін, зокрема із завдань Академії було фактично вилучено формування кадрового потенціалу для органів державної влади. Підготовка мала проводитись виключно для дипломатичної служби, при цьому назва бюджетної програми залишилась без змін, чим створено підґрунтя для набору на курси підвищення кваліфікації осіб, що не належать до дипломатичної служби.

Протягом 2016–2017 років ДАУ та Академією виконання усіх результативних показників бюджетної програми за КПКВК 1401100 не забезпечено, зокрема рівень їх реалізації не перевищував 70 відсотків, що впливало на досягнення мети.

---

⁹ Лист Мінфіну від 21.02.2017 № 07010-07-5/4817.

4. Аналіз ФОРМУВАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО ЗАМОВЛЕННЯ НА ПІДГОТОВКУ, ПЕРЕПІДГОТОВКУ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ

Основними завданнями ДАУ до реорганізації в Академію були підготовка на базі вищої освіти та підвищення кваліфікації кадрів дипломатичних, консульських, зовнішньоекономічних та інших представництв України за кордоном для роботи в міжнародних організаціях та в державних органах, що займаються питаннями зовнішніх зносин України, а також проведення науково-аналітичних досліджень у галузі міжнародних відносин.

Згідно зі Статутом, чинним до 14.12.2016, ДАУ була головним вищим закладом освіти у системі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів для роботи у сфері міжнародних відносин.

Відповідно до частини другої статті 44 Закону України від 23.05.1991 № 1060-ХІІ «Про освіту»¹⁰ вищі навчальні заклади провадили свою діяльність за державним контрактом (замовленням) та угодами як основною формою регулювання відносин між навчальними закладами та підприємствами, установами, організаціями, громадянами.

Згідно із Законом України від 20.11.2012 № 5499-VI «Про формування та розміщення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів» та Порядком формування державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 15.04.2013 № 306, постановами Кабінету Міністрів України від 06.07.2016 № 408 та від 12.07.2017 № 511 державному замовнику – МЗС, за бюджетною програмою за КПКВК 1401100 затверджено обсяги замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів для державних потреб у 2016–2017 роках.

На 2016 рік державне замовлення за КПКВК 1401100 «Підготовка та підвищення кваліфікації кадрів для сфери міжнародних відносин, підвищення кваліфікації працівників дипломатичної служби, проведення прикладних досліджень у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії» затверджено в загальній сумі 11 278,3 тис. грн, у тому числі 3 797,5 тис. грн на підвищення кваліфікації 1 000 осіб та 7 480,8 тис. грн для підготовки до випуску 29 фахівців за магістерським ступенем вищої освіти на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за кодом спеціальності 8.18010006 «Зовнішня політика», прийому 5 осіб до аспірантури (за напрямками підготовки: 2 особи – гуманітарні науки та 3 – соціальні та поведінкові науки) і випуску 2 аспірантів за напрямом підготовки «історичні науки».

На 2017 рік державне замовлення за КПКВК 1401100 «Професійне

---

¹⁰ З 28.09.2017 втратив чинність згідно із Законом України від 05.09.2017 № 2145 «Про освіту».

навчання працівників органів державної влади у сфері зовнішніх зносин, проведення прикладних досліджень у галузі міжнародних відносин» затверджено в загальній сумі 12 152,8 тис. грн, у тому числі 8 963,8 тис. грн на підвищення кваліфікації 1 000 осіб та 3 189,0 тис. грн для підготовки до випуску 20 фахівців за магістерським ступенем вищої освіти на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» за кодом спеціальності 8.18010006 «Зовнішня політика» і 2 аспірантів за напрямом підготовки «історичні науки».

Тобто реорганізація ДАУ в Академію, що спричинила спочатку скорочення, а в подальшому і повне згортання у II півріччі 2017 року процесу підготовки фахівців за магістерським ступенем вищої освіти, призвела не до скорочення витрат бюджетних коштів на забезпечення її діяльності в цілому, а лише до переорієнтації цих видатків на підвищення кваліфікації працівників.

Так, за умов однакової кількості працівників, що планувалися та фактично підвищували свою кваліфікацію у 2016–2017 роках, у 2017 році витрати на одного працівника дипломатичної служби, який здійснював підвищення кваліфікації з мовної підготовки, становили 11 750,0 грн, що майже на 91 відс. більше за показник фактичних витрат у 2016 році (6 155,3 гривень).

Загалом у 2017 році витрати на підвищення кваліфікації на одну особу становили 18 856,3 грн, що на 44,5 відс. більше порівняно з показником 2016 року (8 400,3 гривень).

У межах виконання державного замовлення у 2016 році між МЗС як державним замовником в особі заступника Міністра закордонних справ – керівника апарату Пристайка В. В. і ДАУ як виконавцем в особі в. о. ректора Ціватого В. Г. укладено державні контракти від 04.08.2016 № 41/16 на підготовку спеціалістів для роботи у сфері зовнішніх зносин і № 42/16 про підвищення кваліфікації працівників дипломатичної служби та працівників органів державної влади, задіяних у здійсненні зовнішніх зносин України.

На відміну від умов затвердженого Кабінетом Міністрів України на 2016 рік державного замовлення, державним контрактом на підготовку спеціалістів для роботи у сфері зовнішніх зносин передбачено випуск лише одного аспіранта за напрямом «політичні науки».

На 2017 рік державний контракт № 08-Б/2017 укладено 04.08.2017 між МЗС в особі державного секретаря Зайця А. І. та Академією в особі в. о. директора Прошка С. Є. на професійне навчання лише працівників дипломатичної служби.

Так, предметом контракту встановлено мовну підготовку працівників дипломатичної служби загальною кількістю 400 осіб і професійне навчання працівників дипломатичної служби загальною кількістю 600 осіб згідно з планом-графіком, затвердженим наказом МЗС від 01.02.2017 № 39.

Фактично протягом жовтня-листопада 2017 року в Академії проведено п'ять тематичних семінарів і тренінгів для працівників різних органів державної влади з питань публічної дипломатії, європейської безпеки, роботи зі ЗМІ та соціальними мережами, критичного мислення та публічної

дипломатії, в яких задіяно 180 осіб.

Слід зазначити, що, на відміну від умов державних контрактів на 2016 рік, Положенням про Міністерство закордонних справ України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 281 (підпункт 41 пункту 4), яка набрала чинності з 22.04.2016, на МЗС покладено забезпечення реалізації єдиної кадрової політики, підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів дипломатичної служби.

Ані умовами державного контракту від 04.08.2017 № 08-Б/2017, ані паспортом бюджетної програми 1401100, у 2017 році не передбачалося використання Академією бюджетних коштів на професійне навчання працівників органів державної влади у сфері зовнішніх зносин.

Таким чином, відповідно до вимог статті 119 Бюджетного кодексу України 1 279,1 тис. грн бюджетних коштів, спрямованих Академією у 2017 році на забезпечення підвищення кваліфікації 180 осіб, які не є працівниками дипломатичної служби, витрачено не за цільовим призначенням¹¹.

На запит Рахункової палати від 07.05.2018 № 08-902 щодо здійснення у 2016–2017 роках на базі ДАУ за направленням МЗС професійного навчання працівників різних органів державної влади, які не підпадають під визначення «працівники дипломатичної служби», МЗС пояснень не надано.

За підсумками 2016–2017 років ДАУ та Академією забезпечено випуск 50 слухачів з видачею дипломів про магістерський ступінь вищої освіти, з яких 11 осіб підготовлено за направленням МЗС, 39 – інших органів державної влади (в тому числі 5 слухачів за направленнями Міністерства доходів і зборів України та Державної фіскальної служби України, 2 – Міністерства культури України, 8 – регіональних та місцевих органів управління, 3 помічники народних депутатів України за направленням Апарату Верховної Ради України, по одному представнику Українського інституту національної пам'яті, Ради національної безпеки і оборони України, Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, Вищого адміністративного суду України, Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами України, Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України, Державної служби експортного контролю України та Державної міграційної служби України, 13 – інших органів).

Відповідно до умов державного контракту від 04.08.2016 № 41/16 контроль за працевлаштуванням випускників на державну або дипломатичну службу здійснює державний замовник – МЗС. В свою чергу, виконавець державного контракту (ДАУ) надає випускникам направлення на роботу до органів державної влади, з якими було укладено договори про підготовку

¹¹ Відповідно до статті 39 проекту Закону України від 20.11.2017 № 7322 «Про дипломатичну службу», прийнятого Верховною Радою України 05.04.2018 в остаточній редакції, заклад післядипломної освіти може здійснювати також підвищення професійної компетентності працівників інших державних органів, до повноважень яких належить забезпечення реалізації повноважень відповідних органів у сфері зовнішніх зносин.

магістрів, та інформує державного замовника про працевлаштування.

У 2016 році та протягом I півріччя 2017 року порядок працевлаштування випускників вищих навчальних закладів, підготовка яких здійснювалась за державним замовленням, був врегульований постановою Кабінету Міністрів України від 22.08.1996 № 992 (чинна до 31.05.2017) (далі – Порядок № 992).

Порядком № 992 було визначено, що випускники вищих навчальних закладів працевлаштовуються на місця, доведені до вищого навчального закладу виконавцями державного замовлення. Керівництво вищого навчального закладу не пізніше ніж за рік до закінчення навчання пропонує випускнику посаду відповідно до укладеної угоди. Замовник не пізніше ніж за два місяці до закінчення навчання на підставі одержаної картки працевлаштування підтверджує вищому навчальному закладу достовірність надісланого ним переліку місць працевлаштування випускників.

На підставі зазначеного ДАУ в особі в. о. ректора Ціватого В. Г. і Академія в особі в. о. ректора Прошка С. Є. листами від 25.04.2016 № 097/2016 та 06.04.2017 № 089 зверталися до МЗС щодо працевлаштування направлених міністерством 11 слухачів.

У відповідь¹² державний замовник повідомив Академію, що працевлаштування направлених ним у рамках виконання державного контракту магістрів буде розглядатися в кожному окремому випадку та відбуватиметься у порядку, встановленому законодавством. Інформація про фактичне працевлаштування міністерством випускників у Академії відсутня.

Вибірковий аналіз інформацій інших органів державної влади¹³ щодо подальшого працевлаштування випускників ДАУ засвідчив, що необхідність скорочення штатів, набрання чинності Законом України від 10.12.2015 № 889-VIII «Про державну службу» та інші чинники не дозволяють цим органам безумовно виконати попередньо взяті на себе зобов'язання та дотриматися вимог працевлаштування випускників, що навчалися за державним замовленням.

З прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 № 376 «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» Порядок № 992 втратив чинність з 07.06.2017.

Таким чином, утворена Указом № 397 при МЗС ДАУ до часу реорганізації у Державний навчально-науковий заклад післядипломної освіти «Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ» не стала головним вищим закладом освіти у системі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів для роботи у сфері міжнародних відносин.

Зазначене зумовлено тим, що МЗС неповною мірою забезпечено

---

¹² Лист заступника Міністра – керівника апарату Пристайка В. В. від 26.05.2016 № 201/17-913/2-1983 і лист директора департаменту менеджменту персоналу МЗС України Ярмілко Ю. від 27.04.2017 № 201/17-913/2-1696.

¹³ Лист Апарату РНБО від 24.05.2016 № 974/12-12-24, лист Державної фіскальної служби України від 17.05.2016 № 10711/6/99-99-04-04-15.

реалізацію заходів єдиної кадрової політики міністерства в частині підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів дипломатичної служби.

Зокрема, на 2016–2017 роки не встановлено достовірної потреби дипломатичної служби та інших органів влади у фахівцях сфери міжнародних відносин, про що свідчить неможливість їх подальшого безумовного працевлаштування як в системі МЗС, так і в органах, якими вони направлені на навчання за державним замовленням.

Реорганізація ДАУ спричинила спочатку скорочення, а в подальшому і повне згортання у II півріччі 2017 року процесу підготовки фахівців за магістерським ступенем вищої освіти, проте не сприяла скороченню витрат бюджетних коштів на забезпечення діяльності в цілому, а лише призвела до переорієнтації цих видатків на підвищення кваліфікації працівників.

Відповідно до вимог статті 119 Бюджетного кодексу України 1 279,1 тис. грн бюджетних коштів, спрямованих Академією у 2017 році на забезпечення підвищення кваліфікації 180 осіб, які не є працівниками дипломатичної служби, витрачено не за цільовим призначенням.

5. АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДИПЛОМАТИЧНОЇ АКАДЕМІЇ

5.1. Аналіз стану дотримання кошторисних призначень

Кошторис ДАУ на 2016 рік у сумі 12 944 тис. грн затверджено 08.02.2016 заступником Міністра закордонних справ – керівником апарату Пристайком В.В. (загальний фонд – 11 278,3 тис. грн, спеціальний – 1 665,7 тис. грн).

З урахуванням змін кошторисні призначення ДАУ на 2016 рік за загальним фондом бюджету затверджено в сумі 11 302,6 тис. грн, касові видатки становили 10 082,2 тис. грн (89,2 відс. плану) та відповідають затвердженим напрямкам використання.

Аналізом звітних даних ДАУ встановлено, що на порушення вимог Розділу IV Порядку складання фінансової, бюджетної та іншої звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів¹⁴ пояснювальна записка до річного звіту за 2016 рік не містить інформації про причини невикористання відкритих асигнувань. Згідно з поясненнями Академії зазначення цих причин у звітності МЗС та Державною казначейською службою України не вимагалось.

Фактично причинами невикористання у 2016 році відкритих у розмірі 1 220,4 тис. грн асигнувань загального фонду бюджету є те, що протягом звітного періоду досягнуто економію видатків на оплату комунальних послуг,

---

¹⁴ Затвердженого наказом Мінфіну від 24.01.2012 № 44, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 09.02.2012 за № 196/2059, в редакції, чинній до 31.03.2017.

послуг з утримання орендованих площ, інших послуг (крім комунальних), а також наявність залишку невикористаних коштів на стипендіальне забезпечення на кінець року.

За підсумками 2016 року спеціальний фонд ДАУ було сформовано за рахунок власних надходжень за надані освітні послуги в розмірі 1 734,3 тис. грн, благодійних внесків і дарунків – 62,4 тис. грн та невикористаного у 2015 році залишку коштів у сумі 993,3 тис. гривень. Фактичні витрати коштів спеціального фонду у 2016 році становили 1 731,8 тис. гривень.

Кошторис ДАУ на 2017 рік затверджено 27.01.2017 Державним секретарем МЗС Зайцем А. І. в сумі 15 876,4 тис. грн, з них 15 347,8 тис. грн за коштами загального та 528,6 тис. грн – спеціального фонду бюджету.

Протягом 2017 року до кошторису за коштами загального фонду внесено зміни, зокрема його зменшено на 417,6 тис. грн в частині розміру фонду заробітної плати, видатків з придбання предметів, матеріалів, обладнання, оплати послуг, теплопостачання та електроенергії, стипендіального фонду у зв'язку із реорганізацією ДАУ в Академію.

За результатами 2017 року касові видатки становили за загальним фондом 12 253,3 тис. грн., або 82 відс. плану (наведено в таблиці).

На порушення вимог Розділу IV Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування¹⁵ у пояснювальній записці до бюджетної звітності за 2017 рік причини неповного використання відкритих асигнувань також не наведено.

Фактичними причинами невикористання відкритих за загальним фондом асигнувань у розмірі 2 676,9 тис. грн є те, що протягом звітного періоду прикладні дослідження у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії не проводилися.

Таблиця

Інформація щодо фактичного виконання показників загального фонду бюджетної програми за КПКВК 1401100 протягом 2016–2017 років

тис. грн.

	2016 рік			2017 рік		
	кошторис зі змінами	факт	відс.	кошторис зі змінами	факт	відс.
1	2	3	4	5	6	7
Заробітна плата	5619,3	5619,0	99,9	8317,9	8317,8	99,9
Нарахування на оплату праці	1236,3	1236,3	100	1830,0	1659,9	90,7

¹⁵ Затвердженого наказом Мінфіну від 24.01.2012 № 44, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 02.03.2017 за № 297/30165, в редакції, чинній з 31.03.2017.

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6	7
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	47,5	47,5	100	1647,5	306,3	18,6
Оплата послуг (крім комунальних)	715	309,1	43,2	1695,9	659,3	38,8
Видатки на відрядження	55,0	35,7	64,9	200,0	99,4	49,7
Оплата теплопостачання	260,0	221,6	85,2	309,6	287,8	92,9
Оплата водопостачання та водовідведення	18,0	9,2	51,1	20,0	17,9	89,5
Оплата електроенергії	200,4	192,3	95,9	92,8	91,3	98,4
Стипендії	3151,1	2411,4	76,5	816,5	813,4	99,6
Всього:	11302,6	10082,1	89,2	14930,2	12253,3	82,0

У 2017 році кошти спеціального фонду Академії склалися за рахунок власних надходжень за надані освітні послуги в розмірі 583,4 тис. грн, благодійних внесків у натуральній формі на суму 1 111,2 тис. грн та невикористаного у 2016 році залишку коштів у розмірі 995,8 тис. гривень. Фактичні витрати спеціального фонду у 2017 році становили 1 326,7 тис. гривень.

Таким чином, протягом 2016–2017 років фінансування видатків Академії проводилося МЗС в повному обсязі відповідно до затверджених бюджетних призначень, проте за підсумками кожного фінансового року значні обсяги коштів загального фонду бюджету (3 897,3 тис. грн. за два роки) залишилися невикористаними.

Причинами економії бюджетних асигнувань насамперед є неврахування ДАУ при плануванні видатків на 2017 рік наслідків реорганізації в Академію, зокрема припинення магістерської підготовки та скорочення стипендіального фонду, скорочення штату викладачів, зменшення видатків на забезпечення іногородніх слухачів гуртожитком тощо.

5.2. Аналіз використання бюджетних коштів на магістерську підготовку здобувачів вищої освіти

Згідно з частиною першою статті 4 Закону України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту» (в редакції, чинній до 05.09.2017) громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту в державних і

комунальних вищих навчальних закладах на конкурсній основі відповідно до стандартів вищої освіти, якщо певний ступінь вищої освіти громадянин здобуває вперше за кошти державного або місцевого бюджету.

Громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту за другою спеціальністю у державних та комунальних вищих навчальних закладах, якщо за станом здоров'я вони втратили можливість виконувати службові чи посадові обов'язки за отриманою раніше кваліфікацією, що підтверджується висновками медико-соціальної експертної комісії, та в інших випадках, передбачених законом.

Отже, чинним законодавством право громадян на безоплатне отримання вищої освіти вдруге за одним і тим самим ступенем не передбачено.

Наказами МОН від 15.10.2014 № 1172 і від 15.10.2015 № 1085 відповідно затверджено умови прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2015 та 2016 році, у яких встановлено аналогічні умови безоплатного здобуття певного ступеня вищої освіти.

Постановами Кабінету Міністрів України від 06.07.2016 № 408 та від 12.07.2017 № 511 за бюджетною програмою за КПКВК 1401100 обсяги державного замовлення для МЗС затверджено на підготовку фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Всупереч цьому вченою радою ДАУ під головуванням в. о. ректора Кулініча М. А. (протокол засідання № 6 від 25.03.2015) і в. о. ректора Ціватого В. Г. (протокол засідання № 2 від 16.12.2015) затверджено правила прийому слухачів на 2015 та 2016 роки, згідно з якими на навчання за державним замовленням приймаються громадяни України, які мають повну вищу освіту (диплом «спеціаліст» або «магістр») відповідного професійного спрямування (освітньо-кваліфікаційний ступінь «бакалавр», «спеціаліст» або «магістр»), визначений стаж роботи, задіяні у забезпеченні зовнішніх зносин України та отримали відповідне направлення на навчання від органу державної влади.

На навчання для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» на основі ступеня «бакалавр», здобутого за іншою спеціальністю, особа може вступити за умови успішного проходження додаткового вступного випробування.

Аналогічні умови прийняття на навчання до ДАУ за державним контрактом (замовленням) громадян України (незалежно від статі, віком, як правило, до 40 років, які мають вищу освіту (диплом «спеціаліст» або «магістр»), стаж роботи в системі МЗС не менш як один рік (або три роки в інших державних органах) та займаються питаннями зовнішніх відносин України) було встановлено у пункті 16 Статуту ДАУ, затвердженого постановою № 779.

Фактично протягом 2016–2017 років на основі державного замовлення за рахунок коштів загального фонду бюджету безоплатне здобуття в ДАУ освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» здійснювали 50 слухачів, з яких

лише двоє мали попередній освітньо-кваліфікаційний ступінь «бакалавр», а інші – освітньо-кваліфікаційні рівні «спеціаліст»¹⁶ або «магістр».

На запит Рахункової палати від 07.05.2018 № 08-902 про врахування у державному контракті МЗС із ДАУ від 04.08.2016 № 41/16 на підготовку протягом 2016 року фахівців за магістерським ступенем вищої освіти умов затвердженого Кабінетом Міністрів України державного замовлення на 2016 рік щодо забезпечення такої підготовки на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», МЗС¹⁷ лише повідомило про те, що:

– згідно з положенням Статуту навчання в ДАУ провадилося за державним контрактом (замовленням) і договорами між ДАУ та замовниками (цільова підготовка) на умовах, що визначалися цими договорами. Органами державної влади на навчання направлялися державні службовці, які займалися питаннями зовнішніх зносин, але не мали профільної освіти;

– підготовка державних службовців у сфері зовнішніх зносин здійснювалася за державним замовленням відповідно до Порядку формування державного замовлення на підготовку і підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування та органів військового управління Збройних Сил, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.07.1999 № 1262.

Таким чином, безоплатне здобуття 48 слухачами ДАУ ступеня вищої освіти (освітньо-кваліфікаційного рівня) «магістр» вдруде, на забезпечення якого ДАУ протягом 2016–2017 років витрачено 7 116,4 тис. грн коштів загального фонду бюджету, суперечить умовам державного замовлення, затвердженого постановами Кабінету Міністрів України від 06.07.2016 № 408 та від 12.07.2017 № 511.

5.3. Аналіз використання бюджетних коштів на забезпечення прикладних досліджень у галузі міжнародних відносин

Відповідно до Статуту ДАУ, затвердженого постановою № 779, одним з її основних завдань було проведення науково-дослідних робіт у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії.

Наукова діяльність ДАУ забезпечується відповідним структурним підрозділом. Згідно з покладеними завданнями ДАУ має проводити за госпрозрахунковими договорами з підприємствами, установами та організаціями наукові дослідження з актуальних проблем теорії і практики міжнародних відносин, міжнародного права, дипломатичної і консульської служби та з інших питань, включених до планів наукової роботи.

Після реорганізації відповідно до підпункту 2.4.6 Статуту Академії на неї покладено завдання проводити на замовлення МЗС, а також за договорами

¹⁶ Відповідно до пункту 2 розділу XV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту» вища освіта за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста (повна вища освіта) після набрання чинності цим Законом прирівнюється до вищої освіти ступеня магістра.

¹⁷ Лист Держсекретаря МЗС Зайця А. І. від 14.05.2018 № 201/17-910/6-1616.

з підприємствами, установами і організаціями, наукові дослідження з актуальних проблем теорії й практики міжнародних відносин, міжнародного права, дипломатичної і консульської служби та з інших питань, включених до планів наукової роботи.

На 2016 рік видатки на проведення науково-дослідних робіт у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії за кошти загального фонду не планувалися. Бюджетні призначення відповідно не затверджувалися, а видатки коштів не проводилися.

Як пояснення причин усунення ДАУ у 2016 році від забезпечення відповідних статутних завдань, до аудиту надано лист заступника Міністра – керівника апарату Пристайка В. В. від 05.02.2015 № 411/204-160/4-80, в якому повідомлено, що «у зв'язку з економією бюджетних коштів в умовах військової агресії, МЗС вважає за доцільне утриматися від замовлення на проведення науково-дослідних робіт у 2015 році».

Бюджетні призначення ДАУ на 2017 рік за напрямом використання коштів загального фонду бюджету – проведення прикладних досліджень у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії затверджено у сумі 3 195,0 тис. гривень.

В свою чергу, листом т. в. о. Міністра закордонних справ Пристайка В. В. від 14.06.2016 № 201/14-913/2-2417 повідомлено Міністерство фінансів України про те, що започатковані МЗС заходи з реорганізації ДАУ мають на меті перетворення її у державний навчально-науковий заклад післядипломної освіти, основна діяльність якого зосереджуватиметься на підвищенні кваліфікації працівників дипслужби. Також призупинено розміщення державного замовлення на підготовку магістрів та науково-педагогічних кадрів на 2016 рік, а у пропозиціях до державного бюджету на 2017 рік зменшено прогнозні показники фінансування ДАУ на 2,3 млн гривень.

За звітними даними протягом 2017 року на проведення прикладних досліджень у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії фактично витрачено 518,1 тис. гривень. За ці кошти¹⁸ створено науковий структурний підрозділ Академії – Центр міжнародних досліджень, підготовлено та направлено на розгляд МЗС план наукових досліджень на 2018 рік. Крім того, співробітниками Академії підготовлено та опубліковано в провідних фахових виданнях і засобах масової інформації 35 аналітичних та експертних матеріалів щодо актуальних проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики України та видано 2 навчальних посібники з іноземних мов.

За відсутності повноцінного бюджетного фінансування державне замовлення на проведення протягом 2016–2017 років ДАУ та Академією науково-дослідних робіт у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики і дипломатії не формувалося. Державний контракт з МЗС не укладався, а плани

---

¹⁸ Звіт про діяльність Академії у 2017 році, поданий до МЗС листом від 17.12.2017 № 386.

наукових робіт Академією не розроблялися.

Таким чином, у 2016–2017 роках статутні завдання з проведення науково-дослідних робіт у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії ДАУ й Академією не виконувалися через позицію МЗС.

5.4. Аналіз витрачання коштів на оплату праці

Аудитом встановлено, що відомчі нормативні документи, що регулюють питання нарахування та виплати заробітної плати в Академії, є застарілими і не враховують змін, що відбулися як у чинному законодавстві, так і у статусі закладу.

Так, Колективний договір між адміністрацією та трудовим колективом Академії (далі – Колективний договір), що досі регулює трудові та соціально-економічні відносини у навчальному закладі, укладено ще на 2010–2012 роки (схвалено Конференцією трудового колективу від 10.06.2010 і зареєстровано Управлінням праці та соціального захисту населення 16.09.2010 за № 352).

Положення про оплату праці працівників ДАУ затверджено у 2011 році (наказ ДАУ від 29.12.2011 № 109, далі – Положення про оплату праці), а положення про преміювання працівників ще раніше – у 2009 році (наказ ДАУ від 28.01.2009 № 4, далі – Положення про преміювання).

При цьому з часу схвалення Колективного договору і затвердження положень про оплату праці та про преміювання відбулися суттєві зміни у нормативно-правовому полі, на підставі якого вони розроблені.

Зокрема, в ході перетворення вищого навчального закладу в навчально-науковий заклад післядипломної освіти ліквідовано кафедри та створено центри, виключено зі структури посади викладачів, замість ректорату введено адміністрацію, а замість посад ректора та проректорів передбачено посади директора та його заступників, припинено підготовку магістрів і аспірантів (з 1 вересня 2017 року їх переведено до Київського національного університету імені Тараса Шевченка).

Крім того, протягом 2014 – 2017 років прийнято нові закони України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-VIII) та «Про вищу освіту» (від 01.07.2014 № 1556-VII), наказ МОН від 02.06.1993 № 161 «Про затвердження Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» втратив чинність ще у 2014 році відповідно до наказу МОН від 13.11.2014 № 1310 (зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21.11.2014 за № 1485/26262).

Разом з тим Колективний договір, положення про оплату праці та про преміювання не приведено Академією у відповідність до чинного законодавства.

На 2016 і 2017 роки ДАУ та Академією затверджено по 4 штатних розписи.

У 2016 році та I півріччі 2017 року штатні розписи затверджувалися як за загальним, так і за спеціальним фондом з незмінною кількістю штатних посад–

115 та 15,5 відповідно.

Разом з тим у зв'язку з реорганізацією ДАУ та на виконання наказу МЗС від 31.03.2017 № 122 «Про реорганізацію ДАУ при МЗС» наказом Академії від 14.04.2017 № 30 введено в дію з 01.07.2017 нову структуру і новий штатний розпис лише за коштами загального фонду чисельністю 55 од. (спеціалісти), тобто чисельність в цілому скорочено на 75,5 од., або 57,9 відсотка.

При плануванні навчального навантаження на 2017–2018 навчальний рік для забезпечення професійного навчання та мовної підготовки працівників дипломатичної служби у штатному розписі Академії враховано 20 ставок старших викладачів. У зв'язку з цим листом від 20.07.2017 № 29 Академія надіслала МЗС на погодження проект нового штатного розпису та організаційної структури з 01.09.2017 із чисельністю 80 одиниць. Погоджені МЗС штатний розпис, структура та чисельність з 80 од. лише за загальним фондом з 01.09.2017 введені в дію наказом Академії від 28.08.2017 № 84.

Порівняно з чисельністю станом на 01.07.2017 загальна кількість штатних посад Академії скоротилася на 50,5 од., або 38,7 відсотка.

Протягом 2016–2017 років при розрахунку посадових окладів, надбавок та доплат ДАУ і Академія керувалися нормами постанови Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» (далі – постанова № 1298) та наказу МОН від 26.09.2005 № 557 «Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.10.2005 за № 1130/11410) (далі – наказ № 557).

Якщо у 2016 році та I півріччі 2017 року розміри тарифних розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників ДАУ й Академії встановлювалися на основі Єдиної тарифної сітки та схем тарифних розрядів посад керівних, наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників, професіоналів, фахівців та інших працівників бюджетних установ, закладів та організацій (відповідно додатки 1 і 2 до постанови № 1298 та додатки 1–4 до наказу № 557), що відповідало статусу ДАУ як вищого навчального закладу IV рівня акредитації, то після реорганізації статус навчально-наукового закладу післядипломної освіти не підпадає під дію постанови № 1298, оскільки цим актом окремо не визначено переліки посад і діапазони розрядів за Єдиною тарифною сіткою для такого закладу.

Наказ № 557 містить додатки 10 (схема тарифних розрядів посад керівних та педагогічних працівників інститутів (центрів) післядипломної освіти, підвищення кваліфікації, перепідготовки, удосконалення керівних працівників і спеціалістів, навчально-методичних (методичних) кабінетів (центрів)) та 17 (схема тарифних розрядів посад керівників інших структурних підрозділів, фахівців і технічних службовців навчальних закладів і установ освіти та наукових установ).

Зокрема, в додатку 10 до наказу № 557 окремо встановлено тарифні розряди посад директорів (завідувачів) інститутів (центрів) післядипломної освіти, підвищення кваліфікації, перепідготовки, удосконалення, що мають кафедри (більш високі тарифні розряди) і що не мають (відповідно більш низькі).

Внаслідок реорганізації в центрах Академії немає кафедр, посад завідувачів кафедр (професори, доктори наук), доцентів тощо.

Незважаючи на це, починаючи з **01.07.2017**, для встановлення **місячного посадового окладу директора Академії було застосовано 21-й тарифний розряд (6 483 грн), що не відповідає посаді керівника інституту післядипломної освіти без кафедр.**

За поясненням Академії центр є базовим структурним підрозділом навчально-наукового закладу післядипломної освіти, що проводить навчально-організаційну, навчальну, навчально-методичну роботу з професійного навчання та мовної підготовки працівників дипломатичної служби, до складу якого входить не менше 5 працівників (старших викладачів), які забезпечують зазначені види навчальної роботи. Тобто новостворені центри є аналогом ліквідованих кафедр.

Проте Законом України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту» визначено, що кафедра – це базовий структурний підрозділ **закладу вищої освіти** державної (комунальної) форми власності (його філій, інститутів, факультетів), що провадить **освітню**, методичну та/або наукову діяльність за певною спеціальністю (спеціалізацією) чи міжгалузєвою групою спеціальностей, до складу якого входить не менше п'яти науково-педагогічних працівників, для яких кафедра є основним місцем роботи, **і не менш як три з них мають науковий ступінь або вчене (почесне) звання.**

Відсутність підстав для фактичного застосування Академією таких нормативів для встановлення розміру оплати праці керівництву підтверджує і той факт, що згідно зі штатним розписом станом на 01.09.2017, затвердженим наказом Академії від 28.08.2017 № 84, доплату за вчене звання або науковий ступінь встановлено лише директорові Академії, натомість викладачі центрів мовної підготовки та професійної підготовки вказаних доплат, а отже, і ступенів (звань) не мають.

Таким чином, для посади директора Академії мав би бути встановлений 15-й (4 345 грн) або 16-й (4 698 грн) тарифний розряд, як для керівника закладу післядипломної освіти, що не має кафедр.

Слід зазначити, що з метою упорядкування умов оплати праці, розмірів посадових окладів та схем тарифних розрядів працівників Академії розроблено проект наказу МЗС «Про затвердження Умов оплати праці, розмірів посадових окладів та схем тарифних розрядів працівників Дипломатичної академії України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ», який надіслано міністерству листом від 25.07.2017.

Натомість МЗС відмовилося видавати зазначений наказ і повідомило Академію (лист Державного секретаря МЗС Зайця А.І. від 21.08.2017) про те, що умови праці закладів післядипломної освіти вже врегульовано

постановою № 1298 та наказом № 557 (однак без посилання на конкретні додатки) і умови праці Академії мають визначатися відповідно до цих нормативно-правових актів, дія яких поширюється на працівників всіх бюджетних установ і організацій, незалежно від відомчого підпорядкування.

Незважаючи на це, МЗС погодило штатний розпис Академії, затверджений її наказом від 28.08.2017 № 84.

Видатки на оплату праці в період 2016–2017 років затверджувалися в обсязі тих показників, що закладалися в бюджетних запитах на відповідні роки, та профінансовані також повністю.

При цьому загальні видатки, пов'язані з оплатою праці та нарахуваннями на фонд заробітної плати, становили понад 75 відс. видатків за загальним фондом і близько 85 відс. за спеціальним.

Протягом 2016 року видатки за загальним фондом збільшувалися на 2 789,9 тис. грн (у 1,5 раза), а за спеціальним – зменшувалися на 258,5 тис. грн (40,2 відсотка).

Протягом 2017 року видатки на заробітну плату за загальним фондом зменшено на 81,3 тис. грн (1 відс.), а за спеціальним – збільшено до 964 тис. грн (на 580 тис. грн, або у 2,5 раза).

Фактичні видатки на заробітну плату за загальним фондом виконані на 100 відс., а за спеціальним – на 97,8 відсотка.

Фактична штатна чисельність у 2017 році порівняно з 2016 роком скоротилася загалом (за загальним і спеціальним фондом) на 29 од. (близько 27 відсотків).

Водночас скорочення штатної чисельності працівників Академії в результаті реорганізації не призвело до значної економії коштів на оплату праці.

Таким чином, у період 2016 – 2017 років видатки на оплату праці ДАУ й Академії затверджувалися в обсязі тих показників, що закладалися в бюджетних запитах на відповідні роки, та профінансовані повністю.

Відомчі нормативні документи, що регулюють питання нарахування та виплати заробітної плати в Академії, є застарілими і не враховують змін, що відбулися з часу їх затвердження як у чинному законодавстві, так і у статусі закладу.

Після реорганізації ДАУ з вищого навчального закладу у навчально-науковий заклад післядипломної освіти, новий статус та відсутність у складі Академії кафедр не передбачає застосування норм постанови № 1298 при визначенні розміру оплати праці керівництва Академії. Посадовий оклад директора Академії встановлено на підставі наказу № 557 у значно завищеному розмірі.

Пов'язане із реорганізацією значне скорочення у 2017 році як штатної, так і фактичної чисельності працівників Академії, не призвело до економії коштів на оплату праці.

5.5. Аналіз використання бюджетних коштів на забезпечення організації навчального процесу

Відповідно до статутних завдань ДАУ до організації навчального процесу віднесено також надання іногороднім та іноземним слухачам, аспірантам, докторантам гуртожитку в порядку, що визначається її адміністрацією.

Указом Президента України від 19.10.1995 № 980 «Про створення умов для роботи Української Академії державного управління» та постановою № 779 з метою забезпечення потреб ДАУ в організації проживання 50-ти слухачів доручено передати на умовах оренди кімнати гуртожитку Національної академії державного управління при Президентові України (далі – НАДУ) по вул. Мельникова, 36 у м. Києві.

За договорами від 18.05.2016 № 02Д-В/16 та від 17.03.2017 № 01-Б/2017, укладеними між ДАУ в особі проректора з адміністративно-господарської роботи Шипанюка М. Р. і НАДУ в особі віце-президентів Попка А. А. і Савкова А. П., строкове платне користування частиною приміщення 4-го поверху гуртожитку готельного типу № 2 площею 578,2 кв. м передбачає також відшкодування пропорційно до займаної площі загальних витрат на забезпечення обслуговування, експлуатації, ремонту будівлі та утримання прибудинкової території.

За умовами договору від 17.03.2017 № 01-Б/2017 оплата за користування приміщенням передбачається за період січня-лютого 2017 року, з 01.04.2017 договірні взаємовідносини між ДАУ та НАДУ припинені.

Згідно з пунктом 24 Статуту ДАУ гуртожиток надається іногороднім та іноземним слухачам, аспірантам і докторантам у порядку, що визначається її адміністрацією¹⁹. Всупереч положенням Указу Президента України від 19.10.1995 № 980 та постанови № 779, право на проживання в гуртожитку, крім іногородніх слухачів та аспірантів денної форми навчання, за наявності вільних місць та за рішенням керівництва ДАУ на підставі листів-клопотань або заяв, надано також працівникам ДАУ та МЗС на період їх роботи, а також іншим особам відповідно до чинного законодавства.

Фактично, при плановому обсязі у 50 ліжко-місць протягом 2016 року в гуртожитку проживали 27 осіб (з них двоє штатні працівники МЗС та три працівники ДАУ), протягом двох місяців 2017 року – 16 осіб (з них двоє – штатні працівники МЗС та двоє – працівники ДАУ).

Відповідно до умов договорів від 18.05.2016 № 02Д-В/16 та від 17.03.2017 № 01-Б/2017 загалом протягом 2016 року та двох місяців 2017 року ДАУ було фактично сплачено за користування гуртожитком 478,8 тис. гривень. При цьому особами, які проживали у гуртожитку, відшкодовано ДАУ тільки 356,2 тис. грн, або на 122,6 тис. грн менше, ніж

---

¹⁹ Порядок про гуртожиток (на умовах оренди Дипломатичною академією України в Національній академії державного управління при Президентові України) затверджений наказом ректора Академії Гуменюка Б. Г. від 23.06.2008 № 52.

сума понесених витрат.

Відшкодування витрат бюджетних коштів на утримання гуртожитку за рахунок осіб, що в ньому проживали, здійснювалося ДАУ на підставі укладених з ними договорів залежно від кількості місяців проживання та затверджених калькуляцій місячної плати за одне ліжко-місце. Проте в угодах з наймачами гуртожитку кількість кімнат та кількість метрів, що фактично займалися, не визначалися.

При встановленні розмірів відшкодування наймачами гуртожитку витрат ДАУ не бралось до уваги те, що на 2016–2017 роки прийом нових слухачів не передбачався.

Як наслідок, внесення змін до договорів з НАДУ щодо зменшення загальної кількості орендованих приміщень гуртожитку ДАУ не ініціювалося, а різницю між фактичною вартістю послуг з утримання гуртожитку та вартістю їх відшкодування за рахунок мешканців в розмірі 122,6 тис. грн протягом 2016–2017 років необґрунтовано оплачено за рахунок коштів загального фонду бюджету.

ВИСНОВКИ

1. У 2016–2017 роках Академією не забезпечено ефективного використання коштів державного бюджету на провадження діяльності.

Причинами цього є те, що нормативно-правові акти, які визначали реалізацію встановлених Законом України «Про дипломатичну службу» завдань з підготовки та підвищення кваліфікації працівників дипломатичної служби, мали окремі прогалини.

Так, всупереч Закону України від 01.07.2014 № 1556-VII «Про вищу освіту» (в редакції, чинній до 05.09.2017) і бюджетній програмі 1401100, Академією створено умови для очної (денної) форми навчання слухачів, які попередньо вже мали ступінь вищої освіти, вищий за рівень «бакалавр». У зв'язку з цим 48 слухачів Академії повторно та безоплатно отримали магістерський ступінь вищої освіти, на забезпечення якого незаконно витрачено 7 116,4 тис. грн бюджетних коштів.

2. Утворена Указом № 397 при МЗС ДАУ, яка відповідно до Статуту була вищим закладом освіти IV рівня акредитації, так і не стала головним закладом у системі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів для роботи у сфері міжнародних зносин.

Причинами цього є те, що МЗС не було повною мірою забезпечено реалізацію заходів єдиної кадрової політики міністерства в частині підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів дипломатичної служби.

Зокрема, не встановлено достовірної потреби дипломатичної служби та інших органів влади у фахівцях сфери міжнародних відносин, про що свідчить неможливість їх подальшого безумовного працевлаштування як у системі МЗС, так і в органах, якими вони були направлені на навчання за державним замовленням.

3. Запроваджений МЗС у 2016–2017 роках процес реорганізації ДАУ не відповідав умовам чинного на той час законодавства з питань дипломатичної служби.

Так, незважаючи на конституційні повноваження Президента України в частині керівництва зовнішньополітичною діяльністю держави, положення Закону України «Про дипломатичну службу» і Указу № 397, виданого з метою забезпечення національних інтересів України на міжнародній арені та створення єдиної державної системи підготовки кадрів у сфері міжнародних відносин і зовнішньої політики України, МЗС та ДАУ не інформували Президента України про реорганізацію профільного вищого навчального закладу і перетворення у заклад з підвищення кваліфікації працівників (пропозиції щодо внесення необхідних змін до Указу № 397 не готували і на розгляд Президентів України не подавали).

Втрата Академією за результатами реорганізації статусу вищого навчального закладу та академії не відповідала нормам Указу № 397.

У результаті реорганізації ДАУ, яка проводилась МЗС на виконання постанови № 920, із статутних завдань утвореного Державного навчально-наукового закладу післядипломної освіти «Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ» було виключено підготовку фахівців за магістерськими програмами, що не відповідало нормам чинного Закону України «Про дипломатичну службу».

Слід зазначити, що постанову № 920 прийнято, незважаючи на зауваження до проекту Міністерства юстиції України та експертний висновок Секретаріату Кабінету Міністрів України про суперечність документа актам законодавства, що мають вищу юридичну силу.

Прийняття 05.04.2018 Верховною Радою України законопроекту від 20.11.2017 № 7322 «Про дипломатичну службу» в остаточній редакції та 07.06.2018 – з урахуванням пропозицій Президента України, усуває зазначені невідповідності.

На початку реорганізації ДАУ МЗС не мало чіткого бачення цілей та завдань закладу. Отже, умови реорганізації переглядалися МЗС під час її безпосереднього проведення.

Наглядова рада ДАУ, склад якої затверджено у 2013 році, не проводила діяльності та, відповідно, не виконувала покладених завдань, зокрема не забезпечувала аналіз діяльності установи і підготовку та подання на розгляд Президентів України пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правових актів з питань регулювання її діяльності.

МЗС та ДАУ на початку реорганізації не було затверджено відповідних організаційно-правових заходів щодо проведення.

Як наслідок, зазначений у пояснювальній записці МЗС до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про реорганізацію Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ» фінансово-економічний ефект від скорочення бюджетного фінансування видатків новоутвореного закладу досягнуто не було.

4. Реорганізація МЗС ДАУ спричинила спочатку скорочення, а в

подальшому і повне згорання у II півріччі 2017 року процесу підготовки фахівців за магістерським ступенем вищої освіти, проте не призвела до скорочення витрат бюджетних коштів на забезпечення діяльності в цілому, а лише до переорієнтації цих видатків на підвищення кваліфікації працівників.

При цьому, незважаючи на те, що у 2017 році мета бюджетної програми за КПКВК 1401100 «Професійне навчання працівників органів державної влади у сфері зовнішніх зносин, проведення прикладних досліджень у галузі міжнародних відносин» зазнала суттєвих змін, зокрема із завдань Академії фактично вилучено формування кадрового потенціалу для органів державної влади, а перепідготовка фахівців мала проводитись виключно для дипломатичної служби, запроваджена МЗС та затверджена у Законі України «Про Державний бюджет України на 2017 рік» назва бюджетної програми створила підґрунтя для набору на курси підвищення кваліфікації осіб, які не мають відношення до дипломатичної служби.

Як наслідок, на забезпечення за направленням МЗС підвищення кваліфікації 180 осіб, які не є працівниками дипломатичної служби, у 2017 році Академією витрачено 1 279,1 тис. грн, що відповідно до вимог статті 119 Бюджетного кодексу України є нецільовим використанням бюджетних коштів.

Крім того, не забезпечено виконання результативних показників бюджетної програми, зокрема рівень реалізації не перевищував 70 відс., що впливало на досягнення мети та свідчить про неекономне використання коштів державного бюджету.

5. У 2016–2017 роках фінансове забезпечення Академії проводилося МЗС в повному обсязі відповідно до затверджених бюджетних призначень, проте за підсумками кожного фінансового року значні обсяги коштів загального фонду бюджету (3 897,3 тис. грн за два роки) залишилися невикористаними.

Причинами економії бюджетних асигнувань насамперед є неврахування Академією при плануванні видатків на 2017 рік наслідків реорганізації, зокрема припинення магістерської підготовки та скорочення стипендіального фонду, скорочення штату викладачів, зменшення видатків на забезпечення іногородніх слухачів гуртожитком тощо.

Незважаючи на досягнуту економію бюджетних коштів у 2016–2017 роках, статутні завдання з проведення науково-дослідних робіт у галузі міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії Академією не виконувалися через позицію МЗС.

6. Академією за підсумками 2016–2017 років понад 75 відс. коштів загального і близько 85 відс. коштів спеціального фонду витрачено на фонд оплати праці та нарахування на неї.

Незважаючи на значне скорочення як штатної, так і фактичної чисельності працівників у 2017 році, видатки на оплату праці за кошти загального фонду скорочено лише на 1 відс. по відношенню до плану та фактично виділених бюджетних асигнувань.

Отже, реорганізація ДАУ і скорочення у зв'язку із цим чисельності штатних працівників не сприяли економії коштів на оплату праці.

Крім того, відомчі нормативні документи, що регулюють питання нарахування та виплати заробітної плати, є застарілими і не враховують змін, що відбулися як у чинному законодавстві, так і у статусі навчального закладу.

Зокрема, статус Академії як навчально-наукового закладу післядипломної освіти не передбачає застосування при оплаті праці норм постанови № 1298, а наказ № 557 застосовується без урахування нового статусу установи як закладу післядипломної освіти, що не має кафедр. У результаті керівництву Академії посадові оклади встановлені у завищених розмірах.

7. Керівництво Академії, незважаючи на реорганізацію навчального закладу та відсутність у зв'язку із цим прийому на 2016–2017 роки нових слухачів, не внесло відповідних змін до чинних договорів з НАДУ, щодо зменшення загальної кількості орендованих приміщень гуртожитку.

Як наслідок, різницю в розмірі 122,6 тис. грн між фактичною вартістю послуг з утримання орендованої частини гуртожитку та частиною її відшкодування за рахунок мешканців протягом 2016–2017 років Академією необгрунтовано оплачено за рахунок коштів загального фонду бюджету.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Інформацію про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на забезпечення діяльності Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України надіслати Верховній Раді України.

2. Відомості у формі рішення Рахункової палати про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на забезпечення діяльності Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України надіслати Кабінету Міністрів України і запропонувати з метою уникнення корупційної складової доручити Міністерству економічного розвитку і торгівлі України разом з МЗС та Національним агентством України з питань державної служби розробити методику, яка б враховувала особливості формування державного замовлення на професійне навчання кадрів для потреб дипломатичної служби як за рахунок коштів державного бюджету, так і коштів або грантів, що надходять до України від міжнародних організацій та іноземних держав, а також інших органів влади, що потребують фахівців у цій сфері.

3. Рішення Рахункової палати та Звіт надіслати Міністерству закордонних справ України та Державному навчально-науковому закладу післядипломної освіти «Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ» для розгляду та відповідного реагування та рекомендувати Міністерству закордонних справ України:

- привести Статут Державного навчально-наукового закладу післядипломної освіти «Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при Міністерстві закордонних справ» у відповідність із положенням про Міністерство закордонних справ України та чинним законодавством;

- розглянути питання щодо результативності діяльності, персонального складу та доцільності подальшого функціонування Наглядової ради Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України;

- привести умови оплати праці працівників Академії у відповідність із статусом закладу;

- забезпечити укладання державних контрактів з підвищення кваліфікації кадрів за державним замовленням відповідно до умов чинного законодавства про дипломатичну службу;

- провести службове розслідування про використання Академією коштів державного бюджету зі встановленими порушеннями, вжити заходів щодо відшкодування необґрунтовано понесених витрат бюджетних коштів та притягнути винних до відповідальності.

Член Рахункової палати

Ц. Г. Огонь